

Sağlık Profesyoneli Adaylarında Sosyal Medya Bağımlılığının Nomofobiye Etkisi

The Effect of Social Media Addiction on Nomophobia in Health Professional Candidates

^{id} Hacer ÜNVER^a, ^{id} Tuğba Enise BENLİ^a, ^{id} Zeynep ÜNVER^b

^aİnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Malatya, TÜRKİYE

^bCumhuriyet Üniversitesi Şehirli Hemşirelik Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Sivas, TÜRKİYE

ÖZET Amaç: Gençler arasında sosyal medya kullanımının oldukça yaygınlaştığı bilinmektedir. Bu durumun, özellikle sağlık profesyoneli adayları arasında, ileride hasta bakım kalitesinde risk oluşturması bakımından önemli olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle sağlık profesyoneli adaylarında sosyal medya bağımlılığının değerlendirilerek, telefonsuz kalma korkusu anlamına gelen nomofobiye etkisinin belirlenmesinin gerekli olduğu görülmektedir. Araştırma, sağlık bilimlerindeki öğrencilerin, sosyal medya bağımlılığının nomofobiye olan etkisini belirlemek amacıyla yapıldı. **Gereç ve Yöntemler:** Tanımlayıcı tipte yapılan araştırma, İnönü Üniversitesi'nin Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Fakültelerinde eğitimi devam eden 580 öğrenci ile Haziran 2020 ve Temmuz 2020 tarihleri arasında yapıldı. Verilerin toplanmasında kişisel tanıtım formu, sosyal medya bağımlılığı ölçeği, nomofobi ölçeği kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin yanı sıra Pearson korelasyon analizi ve lineer regresyon analizi kullanıldı. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalamasının 20,56±2,03 olduğu, %42,4'ünün 2. sınıfta öğrenim gördüğü, %82,2'sinin cinsiyetinin kız olduğu, %49'unun hemşirelik bölümünde öğrenim gördüğü, %75,7'sinin çekirdek aile yapısında olduğu, %57,6'sının yaşamını en çok ilde geçirdiği, %89,3'ünün ekonomik durumunun orta düzeyde olduğu belirlendi. Araştırmada, öğrencilerin %98,6'sının sosyal medya kullandığı, %74,8'inin istediği zaman ve %93,1'inin her gün internete bağlandığı saptandı. Yapılan ileri analiz sonucunda, sosyal medya bağımlılığının nomofobiye açıklama istatistiksel öneme sahip olduğu ($p<0,05$) ve sosyal medya bağımlılığının, nomofobiye %9 oranında açıkladığı belirlendi. Ayrıca sosyal medya bağımlılığı ile nomofobi arasında istatistiksel olarak pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu belirlendi ($p<0,05$). **Sonuç:** Araştırmamızda, sağlık profesyonelleri adaylarında orta düzeyde nomofobi yaşandığı ve sosyal medya bağımlılığının, nomofobiye etkilediği belirlenmiştir. Sağlık profesyoneli adaylarında, nomofobi ve sosyal medya bağımlılığı düzeyi belirlenip, bu konuda eğitimler düzenlenerek, sağlık profesyoneli adaylarının farkındalık kazanmalarını sağlamanın önemli olacağı düşünülmektedir.

ABSTRACT Objective: It is known that the use of social media among young people is quite common. It is stated that this situation is especially important among candidates for healthcare professionals, as it poses a risk in future patient care quality. Therefore, it is necessary to evaluate social media addiction in healthcare professional candidates and to determine its effect on nomophobia. The research was conducted to determine the effect of social media addiction of health sciences students on nomophobia. **Material and Methods:** The descriptive study was conducted between June 2020 and July 2020 with 580 students continuing their education in the Faculties of Nursing and Health Sciences of Inonu University. Personal introduction form, social media addiction scale, and nomophobia scale were used to collect data. Pearson correlation analysis and linear regression analysis were used as well as descriptive statistical methods in the evaluation of the data. **Results:** The average age of the students was 20.56±2.03, 42.4% of them were studying in the second grade, 82.2% were female, 49% were studying in the nursing department, 75.7% were core family structure. It was determined that 57.6% of them spent most of their lives in the province, and 89.3% of them had a moderate economic status. In the study, it was determined that 98.6% of the students use smart phones, 74.8% use the internet whenever they want and 93.1% every day. As a result of further analysis, it was determined that social media addiction had a statistical significance in explaining nomophobia ($p<0.05$) and social media addiction explained nomophobia by 9%. In addition, it was determined that there is a statistically positive strong relationship between social media addiction and nomophobia ($p<0.05$). **Conclusion:** In our study, it was determined that healthcare professionals candidates experience moderate nomophobia and social media addiction affects nomophobia. It is thought that it will be important to determine the level of nomophobia and social media addiction in healthcare professional candidates and to raise awareness among healthcare professional candidates by organizing trainings on this subject.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri; sosyal medya; internet

Keywords: University students; social media; internet

Correspondence: Hacer ÜNVER
İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Malatya, TÜRKİYE/TURKEY
E-mail: hacer.unver@inonu.edu.tr

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences.

Received: 24 Sep 2020

Received in revised form: 31 Jan 2021

Accepted: 15 Feb 2021

Available online: 10 Mar 2021

2146-8893 / Copyright © 2021 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Günümüzün modern ve dijitalleşen dünyasında, iletişim teknolojileri hayatımızın önemli bir parçası hâline gelmiştir.¹ Ülkemizde hanelerin neredeyse tamamında (%92) internet erişim imkanı bulunmaktadır.² İnternetin kullanım amaçlarına bakıldığında; en çok sosyal ağda bulunma, müzik dinleme, iletişim kurma, fotoğraf çekme, eğitim ve araştırma, oyun oynama, video izleme, haberleri takip etme, çevrim içi alışveriş yapma, e-kitap okuma ve navigasyondan yararlanma amaçlarıyla yoğun şekilde kullanıldığı belirtilmektedir.^{3,4} Yapılan bir çalışma da bireylerin interneti en çok sosyal medya ve paylaşım siteleri için kullandığını göstermektedir.⁵ Facebook, Twitter, YouTube ve Instagram gibi sosyal ağlar, sosyal medya olarak adlandırılmakta ve bireylerin yazılı, görsel veya sesli paylaşım yoluyla birbirleriyle iletişim kurmasına olanak tanımaktadır.⁶ Sosyal medyada geçirilen zaman o kadar ciddi boyuttadır ki kullanıma ara verildiğinde bireylerde olumsuz psikolojik ve bazen de fizyolojik belirtiler yaşayarak, sorunlu davranışlar göstermesine sebep olmaktadır.⁶ Öte yandan sosyal medyada geçirilen zaman, sosyal yaşamı ve iş yaşamını da olumsuz etkilemekte, hatta bağımlılığa yol açma potansiyeli taşıyabilmektedir.^{7,8} Ülkemizde üniversite öğrencileri arasında yapılan birçok çalışma, gençlerin sosyal medya kullanım süresinin bağımlılık seviyesine yaklaşacak düzeye geldiğini ve artık bağımlılıkta büyük risk olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.⁹⁻¹¹ Sosyal medya bağımlılığı; “aşırı kullanım, kullanma isteğini doyuramama, kullanılmadığı zamanlarda ise gergin ve sinirli olma” şeklinde ifade edilir. Öğrencilerin aşırı sosyal medya bağımlılığı; kariyer gelişimlerini negatif olarak etkileyebileceği gibi günlük rutin işlerinin aksaması, vakit kaybı, ruhsal huzursuzluk, sağlıkta bozulma vb. olumsuzluklara da sebep olacaktır.¹² Bu durumun, sağlık bölümü okuyan öğrencilerin ileride meslek yaşamlarındaki iletişimini de olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir. Sosyal medya bağımlılığının beraberinde cep telefonu ile iletişim kurmama korkusu olarak tanımlanan nomofobiyi de getireceği açıktır.¹³ Nitekim Kuss ve Griffiths, nomofobiyi sosyal medya bağımlılığının bir parçası olabileceğini belirtmektedir.¹¹ Gençlerde artan sosyal medya kullanımı, onları bağımlılık düzeyine getirmekte, cep telefonu kullanımı da nomofobi gelişmesine sebep

olabilmektedir. Yapılan çalışmalarda, sosyal medya bağımlılığı ve nomofobinin; öğrencilerin görev ve sorumluluklarında aksamalara, akademik başarılarında düşmelere, arkadaşlarıyla olan ilişkilerini olumsuz etkileyerek sosyal ilişkilerinde zayıflamalara yol açtığı belirlenmiştir.^{3,14,15} Sağlık profesyonelleri adaylarında ise tüm bu olumsuz etkilenimlerin yanında bakımından ve tedavilerinin uygulanmasından sorumlu oldukları hastalara karşı görevlerini yerine getirmede sorunlar yaşayabilecekleri düşünülmektedir. Yapılan çalışmalarda, sosyal medya bağımlılığı ve nomofobinin, sağlık personellerinde dikkat dağınıklığına yol açarak bakım kalitesini olumsuz etkilediği, hasta güvenliği açısından risk oluşturduğu belirtilmiştir.¹⁶⁻¹⁸ Bu risk, sadece bakım kalitesiyle ilişkili olarak görülmeyip, aynı zamanda hastaların mahremiyet ve kişisel verilerin gizliliği ilkesine zarar verebilme potansiyeli taşıması açısından da görülmüştür.^{19,20} Oluşabilecek tüm bu riskler, dönüşü olmayan zararlara yol açabileceğinden dolayı bu araştırma, sağlık profesyonelleri adaylarında sosyal medya bağımlılığı ve nomofobiyi değerlendirmek, aralarındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMANIN TÜRÜ

Bu araştırma tanımlayıcı tipte yapıldı.

ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER VE ZAMAN

Araştırma, İnönü Üniversitesi Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Fakültelerinde Haziran 2020 ve Temmuz 2020 tarihleri arasında yapıldı.

ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini, İnönü Üniversitesi Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Fakültelerindeki öğrenciler oluşturdu (n=2.590). Araştırmanın örneklem büyüklüğü, evreni belli olan örnekleme yöntemi kullanılarak %5 hata, %99 güven aralığında, %50 görülme sıklığı ile minimum örneklem büyüklüğü 529 olarak belirlendi. Öğrenciler, sınıf listesine göre basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden ebelik bölümünden 255, hemşirelik bölümünden 284, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünden 41 öğrenci olmak üzere toplam 580 öğ-

renci ile araştırma tamamlandı. Eksik cevaplanabilecek sorular olabileceği düşüncesiyle araştırmaya 650 öğrenci dâhil edilmiştir. Yetmiş öğrencinin bazı soruları eksik doldurduğu tespit edilmiştir.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Araştırmanın verileri, SPSS 25.0 for Windows yazılımı (SPSS, Chicago, IL, ABD) ile değerlendirildi. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma olarak verildi. Öğrencilerde, sosyal medya bağımlılığı ile nomofobi arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Pearson korelasyon analizi, sosyal medya bağımlılığının nomofobiye etkisinin belirlenmesi için lineer regresyon analizi kullanıldı. Sonuçlar, %95'lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirildi.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Kişisel tanıtım formu: Bu form, öğrencinin yaşı, cinsiyeti, ekonomik durumu, okuduğu bölüm, sınıf düzeyi, aile tipi, yaşadığı yer gibi sosyodemografik 7 ve internet kullanımı ile ilgili 4 olmak üzere toplam 11 sorudan oluşmaktadır.

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği: Günüş tarafından geliştirilen, Çömlekçi ve Başol tarafından geçerlik-güvenirlik çalışması yapılan ve 7 maddeden oluşan sosyal medya bağımlılığı ölçeği kullanılmıştır.^{21,22} Ölçek 5'li Likert tipindedir (1=Hiçbir zaman; 5=Her zaman). Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık kat sayısı 0,85'tir. Bu araştırmada, ölçeğin Cronbach alfa değerinin 0,88 olduğu saptandı. Ölçekten en az 7, en fazla 35 puan alınmakta olup; ölçeğin kesme puanı bulunmamaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesi için maddelerin ortalaması alınmakta, elde edilen sonuç puanının yükselmesi, sosyal medya bağımlılık seviyesinin yükseldiğini göstermektedir.

Nomofobi ölçeği: Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıkları ölçmek için Yıldırım ve Correia tarafından geliştirilen ve 7'li Likert şeklinde hazırlanan, 20 maddelik nomofobi ölçeği kullanılmıştır.¹³ Yıldırım ve Correia'nın yaptığı çalışmada, bireylerin nomofobik durumlarına ilişkin 4 alt boyutun olduğu belirtilmiştir.¹³ Bunlar; çevrim içi olamama, iletişimi kaybetme, cihazdan yoksunluk, bilgiye ulaşamama olarak ifade edilmiştir.¹³ Yıldırım ve Correia'nın yap-

tığı çalışmada, ölçeğin güvenilirlik değeri (Cronbach alfa) 0,95 olarak hesaplanmıştır.¹³ Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, Yıldırım ve ark. tarafından yapılmış olup; ölçeğin güvenilirlik değeri (Cronbach alfa) 0,92 olarak hesaplanmıştır.¹³ Araştırmamızda, güvenilirlik değerinin 0,93 olduğu tespit edilmiştir. Ölçekten alınabilecek puanlar 20-140 arasındadır.¹³ Değerlendirme ölçütü olarak ölçekten alınan ortalama skor 20 puan ve altında ise nomofobinin olmadığı, 20-60 puanları arasında ise düşük seviyede nomofobinin bulunduğu, 60-100 puanları arasında ise orta düzeyde nomofobinin bulunduğu, 100 puan ve üstünde ise ciddi düzeyde nomofobi bulunduğu şeklinde yorumlanmaktadır.¹³

VERİLERİN TOPLANMASI

Veriler, Haziran 2020 ve Temmuz 2020 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Fakültelerinde yer alan sınıflarda araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Veri toplama araçları öğrencilere dağıtılıp, kendilerinin doldurması sağlanmıştır. Veri toplama araçlarının doldurulması yaklaşık olarak 15 dk sürmüştür.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Araştırmanın yapıldığı fakültelerden yazılı izin, fakültelerin bağlı olduğu İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan ise etik onay (2020/633, tarih: 21/4/2020) alındı. Araştırmaya başlamadan önce tüm öğrencilere araştırma hakkında bilgi verilerek, gönüllü olanlar araştırmaya dâhil edildi. Araştırmanın tüm basamaklarında, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uyulmuştur.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalamasının $20,56 \pm 2,03$ olduğu, %42,4'ünün 2. sınıfta öğrenim gördüğü, %82,2'sinin cinsiyetinin kız olduğu, %49'unun hemşirelik bölümünde öğrenim gördüğü, %75,7'sinin çekirdek aile yapısında olduğu, %57,6'sının yaşamını en çok ilde geçirdiği, %89,3'ünün ekonomik durumunun orta düzeyde olduğu belirlendi (Tablo 1). Ayrıca öğrencilerin %98,6'sının sosyal medyayı kullandığı, %74,8'inin istediği zaman internete bağlanabildiği ve %93,1'inin günlük olarak internete bağlandığı ve bağlanma süresinin $4,60 \pm 2,86$ (saat) olduğu saptandı (Tablo 1).

Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ölçeği toplam puan ortalaması $13,90 \pm 5,32$; nomofobi ölçeği toplam puan ortalaması $73,68 \pm 25,11$; nomofobi ölçeği alt boyutlarından aldıkları toplam puan ortalamaları “bilgiye erişememe” alt boyutundan $15,72 \pm 5,77$; “rahatlıktan feragat” alt boyutundan $17,98 \pm 7,21$; “iletişim kuramama” alt boyutundan $24,47 \pm 9,42$ ve “bağlantıyı kaybetme” alt boyutundan $15,50 \pm 7,92$ puan aldıkları saptandı (Tablo 2).

Araştırmada, sosyal medya bağımlılığı nomofobiyi açıklamada istatistiksel öneme sahiptir ($p < 0,05$). Sosyal medya bağımlılığı, nomofobiye %9 oranında açıklamaktadır. Ayrıca sosyal medya bağımlılığı ile nomofobi arasında istatistiksel olarak pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu belirlendi ($p < 0,05$; Tablo 3).

TARTIŞMA

Günümüzde internet kullanımının, gençlerin yaşamının bir parçası hâline geldiği görülmektedir. Taşınabilir telefon kullanımındaki hızlı artış ve özellikle akıllı telefonlar sayesinde internetin her an ulaşılabilir olmasının, internet kullanım oranını artırdığı düşünülmektedir. Araştırmamızda, öğrencilerin neredeyse tamamının akıllı telefon kullandığı ve günlük olarak internete bağlandığı saptandı. Nitekim Türkiye İstatistik Kurumunun, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'nda da hanelerin %92'sinin internet erişiminin olduğu belirlenmiştir.² Benzer şekilde Ergün ve Meriç'in yapmış oldukları çalışmada, öğrencilerin %94,3'ünün internet kullandığı belirlenmiştir.²³ Buna gençlerin ihtiyaç duydukları çoğu gereksiniminin internet yoluyla daha rahat karşılamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Gezgin ve Çakır tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin çoğu gereksinimini (sosyal ağda bulunma, müzik dinleme, iletişim kurma, fotoğraf çekme, eğitim ve araştırma amacıyla, oyun oynama, video izleme, haberleri takip etme, çevrim içi alışveriş yapma, e-kitap okuma ve navigasyondan yararlanma), akıllı telefon kullanarak karşıladıkları tespit edilmiştir.⁴

Bu araştırmada, öğrencilerin yaklaşık yarısının gün içinde 4-6 saat arasında internette zaman geçirdikleri belirlenmiştir. Benzer şekilde Fettahlioğlu ve ark.nın yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencileri-

TABLO 1: Öğrencilerin tanıtıcı ve sosyal medya kullanım özelliklerinin dağılımı.

Tanıtıcı özellikler	n	%
Sınıf		
1. sınıf	162	27,9
2. sınıf	246	42,4
3. sınıf	65	11,3
4. sınıf	107	18,4
Cinsiyet		
Kız	477	82,2
Erkek	103	17,8
Okuduğu bölüm		
Hemşirelik	284	49,0
Ebelik	255	44,0
Fizyoterapi ve rehabilitasyon	41	7,0
Aile tipi		
Çekirdek aile	439	75,7
Geniş aile	141	24,3
Yaşamını en çok geçirdiği yer		
İl	334	57,6
İlçe	155	26,7
Köy/kasaba	91	15,7
Ekonomik durum		
Düşük	45	7,8
Orta	518	89,3
Yüksek	17	2,9
Sosyal medya kullanma durumu		
Evet	572	98,6
Hayır	8	1,4
İstediği zaman internete bağlanabilme		
Evet	434	74,8
Hayır	146	25,2
Günlük internete bağlanabilme		
Evet	540	93,1
Hayır	40	6,9
Günlük internete bağlanma süresi		
1-3 saat	229	39,5
4-6 saat	263	45,3
7-12 saat	88	15,2
Toplam	580	100
Günlük internete bağlanma süresi (saat) Ortalama±SS (4,60±2,86)		
Öğrencilerin yaş ortalaması (yıl) Ortalama±SS (20,56±2,03)		

SS: Standart sapma.

nin yarısından fazlasının günlük internet kullanım süresinin 1-5 saat olduğu, Bilgiler'in yaptığı çalışmada da gençlerin yaklaşık yarısının 1-3 saat internet kullandığı gösterilmiştir.^{9,10} Araştırma sonucumuza ve yapılmış çalışma sonuçlarına bakıldığında, gençlerin internet kullanımında bağımlılık sınırlarına yaklaşma riskiyle karşı karşıya kaldıkları söylenebilmektedir.

TABLO 2: Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ile nomofobi toplam ve alt boyutları puan ortalamalarının dağılımı.

Ölçekler	Ortalama±SS	Minimum-maksimum puan
Sosyal medya bağımlılığı ölçeği toplam	13,90±5,32	7-35
Nomofobi ölçeği toplam	73,68±25,11	20-140
Bilgiye erişememe	15,72±5,77	4-28
Rahatlıktan feragat	17,98±7,21	5-35
İletişim kuramama	24,47±9,42	6-42
Bağılantıyı kaybetme	15,50±7,92	5-35

SS: Standart sapma.

TABLO 3: Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığının nomofobiye etkisinin regresyon analizi ve korelasyon ile açıklanması.

		Nomofobi ölçeği toplam puanı									
		Regresyon					Korelasyon				
Sosyal medya bağımlılığı ölçeği toplam puanı	R	R ²	β	t değeri	p değeri	df1, df2	F	r değeri	p değeri	0,311	
	0,311	0,09	0,311	7,872	0,00	1,57	61,974			0,001*	

*p<0,01.

Nitekim Bilgiler'in bağımlılık düzeylerini incelediği çalışmasında, gençlerde 4 saat ve üzeri sosyal medya kullanımının önemli risk içerdiği saptanmıştır.¹⁰ Çalışma sonucumuz da gençlerin sosyal medya bağımlılık riskiyle karşı karşıya oldukları yönündedir.

Araştırmamızda, öğrencilerin orta düzeyde nomofobi yaşadığı belirlendi. Yapılan çalışmalarda, sosyal ağ kullanıcılarının nomofobi düzeylerinin, ortalamasının üzerinde olduğu tespit edilmiştir.^{4,24} Daei ve ark., üniversite öğrencileri arasında yaptığı çalışmada, öğrencilerin %73'ünde; Farooqui ve ark. ise öğrencilerin %60'ında orta düzeyde nomofobi saptadı.^{24,25} Yapılan çalışmalara bakıldığında, genç nüfusta nomofobi konusunun ülkemizde olduğu gibi birçok ülkede de önemli bir sorun hâline geldiği görülmektedir.²⁴⁻²⁶ Bununla birlikte iletişim teknolojilerinin olası olumsuz etkilerine karşı en hassas grubun, bu teknolojilere kısa sürede uyum sağlayan ve onları kolaylıkla gündelik hayatlarının birer parçası hâline getiren gençler olduğu unutulmamalıdır.²⁷

Araştırmada, sosyal medya bağımlılığı ile nomofobi arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu ve sosyal medya bağımlılığının, nomofobiyi %9 oranında açıkladığı saptandı. Nitekim Gezgün ve Çakır tarafından yapılan çalışmada, internet bağımlılığı ile nomofobi arasında pozitif yönde ilişkili belirlenmiştir.⁴ Gençler arasında internet kullanımının daha çok

sosyal medya kullanımı şeklinde görüldüğü varsayıldığında araştırma sonucumuz, Gezgün ve Çakır'ın çalışma sonucuyla paralellik göstermektedir.⁴ Öğrencilerde nomofobinin, akademik performansları ve başarıları üzerindeki etkilerini inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır.^{28,29}

Nomofobi ve sosyal medya bağımlılığının, sağlık bilimlerinde eğitimi devam eden üniversite öğrencilerinde hasta bakım kalitesiyle de ilişkili olabileceği yönünde çalışmalar mevcuttur.^{16,30} Nitekim hemşirelik öğrencilerinde yapılan bir çalışmada, hemşirelik öğrencileri arasında nomofobi yaygınlığının belirlenmesinin çok önemli olacağına, aksi hâlde bu durumun klinik uygulamada dikkat dağınıklığına neden olabileceği, bakım kalitesini olumsuz etkileyebileceği ve hasta güvenliğini riske atabileceği belirlenmiştir.¹⁶ Bununla birlikte yapılan çalışmalarda, sağlık profesyonellerinde internet kullanımının dikkat dağınıklığı ve eksikliğine yol açtığı ve önemli bilgileri hatırlama kapasitesinin azalmasına neden olduğu gösterilmiştir.¹⁷ Ayrıca hastaların güvenliğine yönelik tehditlere de yol açabileceği, mahremiyet ve kişisel verilerin gizliliği ilkesine zarar verebileceği, hastalar ile sağlık profesyoneli arasındaki iletişimin bozulmasına neden olabileceği belirlenmiştir.¹⁸⁻²⁰ Bununla birlikte yapılan çalışmalarda, sağlık profesyonelleri arasında hastalarına daha kaliteli bakım

vermek için bilgi ve deneyim paylaşımında da internet ve sosyal medyanın kullanımının görüldüğü belirtilmektedir.^{31,32} Bu nedenle sağlık profesyonelleri arasında internet ve sosyal medya kullanımının, sadece olumsuz değil olumlu yönlerinin de bulunduğu unutulmamalıdır. Araştırma sonucumuza baktığımızda, internet kullanım süresi bakımından bağımlılık riskiyle karşı karşıya olan sağlık profesyoneli adaylarında, internet kullanımıyla paralel olarak artan sosyal medya kullanımlarında farkındalıklarının artırılmasının çok önemli olacağı düşünülmektedir. Sosyal medya kullanım süresi ve amacı konularında bilinçli olan sağlık profesyoneli adaylarının tüm mesleki hayatları boyunca da aynı hassasiyeti göstermesinin, toplum sağlığının yükseltilmesinde büyük bir kazanç olabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ

Araştırmamızda, sağlık profesyonelleri adaylarında orta düzeyde nomofobi yaşandığı ve sosyal medya bağımlılığı ile nomofobi arasında güçlü ilişki belirlenmiştir. Sağlık profesyoneli adayları arasında sosyal medya kullanım süresi, amacı hakkında kişisel farkındalık oluşturacak eğitimlerin önemli olacağı düşünülmektedir. Sağlık profesyoneli adaylarına eğitim veren akademisyenlerin, bu eğitimlerle birlikte belli aralıklarla öğrencileri arasında internet veya sosyal medya bağımlılık risk değerlendirmesi yapmalarının büyük farkındalık oluşturacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda oluşabilecek bu bağımlı-

lıkla birlikte nomofobinin gelişebileceği ve beraberrinde öğrenciler arasında görev ve sorumluluklarda aksama, akademik başarıda düşüş, sosyal ilişkilerde zayıflama gibi durumları getirebileceği unutulmamalıdır.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Hacer Ünver, Tuğba Enise Benli, Zeynep Ünver; **Tasarım:** Hacer Ünver, Tuğba Enise Benli, Zeynep Ünver; **Denetleme/Danışmanlık:** Hacer Ünver, **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Tuğba Enise Benli, Zeynep Ünver; **Analiz ve/veya Yorum:** Hacer Ünver, Tuğba Enise Benli, Zeynep Ünver; **Kaynak Taraması:** Zeynep Ünver; **Makalenin Yazımı:** Hacer Ünver, Tuğba Enise Benli, Zeynep Ünver; **Eleştirel İnceleme:** Tuğba Enise Benli, Zeynep Ünver; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** Hacer Ünver, Tuğba Enise Benli, Zeynep Ünver; **Malzemeler:** Hacer Ünver, Tuğba Enise Benli, Zeynep Ünver.

KAYNAKLAR

- Ayar D, Özalp Gerçekler G, Özdemir EZ, Bektaş M. The effect of problematic internet use, social appearance anxiety, and social media use on nursing students' nomophobia levels. *Comput Inform Nurs*. 2018;36(12):589-95. [Crossref] [PubMed]
- Türkiye İstatistik Kurumu Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2021 [Erişim tarihi 15 Eylül 2021]. Erişim linki: [Link]
- Cho S, Lee E. Distraction by smartphone use during clinical practice and opinions about smartphone restriction policies: A cross-sectional descriptive study of nursing students. *Nurse Educ Today*. 2016;40:128-33. [Crossref] [PubMed]
- Gezgin DM, Çakır Ö. Analysis of nomophobic behaviors of adolescents regarding various factors. *Journal of Human Sciences*. 2016;13(2):2504-19. [Crossref]
- Kang M, Schuett MA. Determinants of sharing travel experiences in social media. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 2013;30(1-2):93-107. [Crossref]
- Turan GB, Özer Z, Atan G. The relationship between cyberloafing levels and social media addiction among nursing students. *Perspect Psychiatr Care*. 2020. doi: 10.1111/ppc.12624. [Crossref] [PubMed]
- Aguilera-Manrique G, Márquez-Hernández VV, Alcaraz-Córdoba T, Granados-Gámez G, Gutiérrez-Puertas V, Gutiérrez-Puertas L. The relationship between nomophobia and the distraction associated with smartphone use among nursing students in their clinical practicum. *PLoS One*. 2018;13(8):e0202953. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Korkmaz M, Kılıç B, Demiray E, Hablemitoğlu Ş, Gürkan A, Yücel AS, et al. Hemşirelerin sosyal medya kullanımı ve yaptıkları işe karşı algı düzeyinin uygulamalı bir örneği [An applied study: nurses' use of social media and the level of their perceptions concerning their jobs]. *Uluslararası Hakemli Akademik ve Beşeri Bilimler Dergisi*. 2015;4(13):59-84. [Link]
- Fettahlıoğlu MŞ, Çıkmaz G, Ateş NB. Sosyal medya bağımlılığı ve nomofobinin akademik ertelemeye etkisi [The effect of social media addiction and nomophobia on academic procrastination]. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*. 2019;6(42):2875-96. [Crossref]
- Bilgiler HAS. Sosyal medya kullanımı ile sosyal medya bağımlılık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Ege Üniversitesi örneği [A study on determining the levels of social media usage and addiction: the case of Ege University]. *Erciyes İletişim Dergisi*. 2018;5(4):351-69. [Crossref]
- Kuss DJ, Griffiths MD. Social networking sites and addiction: ten lessons learned. *Int J Environ Res Public Health*. 2017;14(3):311. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Hawi NS, Samaha M. The relations among social media addiction, self-esteem, and life satisfaction in university students. 2017. [Crossref]
- Yıldırım C, Correia AP. Exploring the dimensions of nomophobia: Development and validation of a self-reported questionnaire. *Computers in Human Behavior*. 2015;49:130-7. [Crossref]
- Habuchi I. Accelerating reflexivity. In: Itō M, Okabe D, Matsuda M, eds. *Personal, Portable, Pedestrian: Mobile Phones in Japanese Life*. Cambridge, Mass.: MIT Press; 2005. p.165-82. [Link]
- Gökçeşlan Ş, Kuşkaya Mumcu F, Haşlamam T, Demiraslan Çevik Y. Modelling smartphone addiction: The role of smartphone usage, self-regulation, general self-efficacy and cyberloafing in university students. *Computers in Human Behavior*. 2016;63:639-49. [Crossref]
- Gutiérrez-Puertas L, Márquez-Hernández VV, São-Romão-Preto L, Granados-Gámez G, Gutiérrez-Puertas V, Aguilera-Manrique G. Comparative study of nomophobia among Spanish and Portuguese nursing students. *Nurse Education in Practice*. 2019;34:79-84. [Crossref] [PubMed]
- Junco R. In-class multitasking and academic performance. *Computers in Human Behavior*. 2012;28(6):2236-43. [Crossref]
- Katz-Sidlow RJ, Ludwig A, Miller S, Sidlow R. Smartphone use during inpatient attending rounds: prevalence, patterns and potential for distraction. *J Hosp Med*. 2012;7(8):595-9. [Crossref] [PubMed]
- Alsos OA, Das A, Svanæs D. Mobile health IT: the effect of user interface and form factor on doctor-patient communication. *Int J Med Inform*. 2012;81(1):12-28. [Crossref] [PubMed]
- Barton AJ. The regulation of mobile health applications. *BMC Med*. 2012;10:46. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Günüş S. İnternet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı demografik değişkenler ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi; 2009. Erişim linki: [Link] (Erişim tarihi: 17.01.2021)
- Çömlekçi MF, Başol O. Gençlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi [Analysis of relationship between youths' social media usage motives and social media addiction]. *Celal Bayar University Journal of Social Sciences*. 2019;17(4):173-88. [Crossref]
- Ergün G, Meriç M. Üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile mutluluk ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examining the relationship, the internet use, happiness and life satisfaction of university students]. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*. 2020;23(2):233-40. [Crossref]
- Daei A, Ashrafi-Rizi H, Soleymani MR. Nomophobia and health hazards: smartphone use and addiction among university students. *Int J Prev Med*. 2019;10:202. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Farooqui IA, Pore P, Gothankar J. Nomophobia: an emerging issue in medical institutions? *J Ment Health*. 2018;27(5):438-41. [Crossref] [PubMed]
- Taşhan A, Ünver Z. Sosyal Ağ Kullanımının Akıllı Telefon Yoksulluğu Korkusu (Nomofobi) İle İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2021;11(1):41-63. [Crossref]
- Utz S, Muscanell N, Khalid C. Snapchat elicits more jealousy than Facebook: a comparison of Snapchat and Facebook use. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 2015;18(3):141-6. [Crossref] [PubMed]
- Gupta N, Garg S, Arora K. Pattern of mobile phone usage and its effects on psychological health, sleep, and academic performance in students of a medical university. *National Journal of Physiology, Pharmacy and Pharmacology*. 2016;6(2):132-9. [Crossref]
- Kaur A, Sharma P. A descriptive study to assess the risk of developing nomophobia among students of selected nursing colleges Ludhiana, Punjab. *International Journal of Psychiatric Nursing*. 2015;1:1-6. [Link]
- Zarandona J, Cari-anos-Ayala S, Cristóbal-Domínguez E, Martín-Bezoz J, Yoldi-Mitxelena A, Hoyos Cillero I. With a smartphone in one's pocket: A descriptive cross-sectional study on smartphone use, distraction and restriction policies in nursing students. *Nurse Education Today*. 2019;82:67-73. [Crossref] [PubMed]
- Ardıç Çobaner A, Işık T. Hemşireler arasında sosyal medya kullanımının yarar ve risklerinin tıp etiği bağlamında tartışılması [Discussing the benefits and risks of social media use among nurses in the context of medical ethics]. *Turkish Journal of Bioethics J*. 2014;1(1):137-48. [Crossref]
- Bilgiç Ş, Şendir M. Hemşirelik bilimi [Nursing informatics]. *Cumhuriyet Nurs J*. 2014;3(1):24-8. [Link]